

Vernieuwend

Traditioneel

Beleidsplan
Rotterdamsch Leeskabinet
2013 - 2018

Rotterdamsch Leeskabinet

Vernieuwend traditioneel

Beleidsplan Rotterdamsch Leeskabinet 2013-2018

Vastgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering (24 april 2013)

Inhoud

0. Samenvatting	1
1. Introductie	2
2. Wat is het Leeskabinet : missie	3
3. Werken voor leden en voor de Erasmus Universiteit	3
4. De veranderende wereld en het Leeskabinet	4
5. Diensten en activiteiten van het Leeskabinet (context, ambitie en resultaat)	
<i>a. Collectie en aanschaf</i>	5
<i>b. Inspiratie en attendering</i>	6
<i>c. Een fysieke plek voor ontmoeting en verdieping</i>	7
<i>d. Activiteiten: lezingen, excursies</i>	9
6. Samenwerking met de Universiteitsbibliotheek	10
7. Samenwerking in de Erasmus Universiteit en binnen de stad	10
8. Financiën en personeel	11

*Omslagillustratie: bewerking van de gravure (1884)
van P.A. Schipperus (Grote Leeszaal van het
Leeskabinet aan de Gelderschekade).*

0. Samenvatting

Het Beleidsplan Rotterdamsch Leeskabinet (2013-2018) beschrijft de kerntaken en de ambities van het Leeskabinet. Het vormt het kader voor het uitwerken van verdere activiteiten en projecten.

Het Leeskabinet missie en plaatsbepaling

Voor het Rotterdamsch Leeskabinet stond bij de oprichting in 1859 vermeerdering van kennis en beschaving centraal. Anno 2013 biedt het Leeskabinet literaire ontspanning en wetenschappelijke, culturele en maatschappelijke informatie. Daartoe beschikt het over een omvangrijke bibliotheekcollectie van wetenschappelijk niveau (ruim 250.000 banden) en worden er regelmatig lezingen georganiseerd. Sinds 1969 werkt het Leeskabinet nauw samen met de Erasmus Universiteit. Het Leeskabinet biedt een research-collectie, vooral op het terrein van de humaniora. Maar het Leeskabinet is meer. Studenten en medewerkers van de EUR en de leden van het Leeskabinet kunnen zich hier geconcentreerd verdiepen in literatuur, poëzie, kunst, geschiedenis, godsdienstwetenschappen, filosofie, cultuur en maatschappij. Het Leeskabinet biedt daarmee tevens een combinatie van intellectuele verdieping en van ontspanning.

*Een rustpunt; een noodzakelijke
intellectuele ontmoetingsplek voor
stad en universiteit
(Lid leeskabinet)*

Diensten en activiteiten van het Leeskabinet

De collectie vormt de kern van het Leeskabinet. Het Leeskabinet wil beeldbepalend blijven als brede algemene en literaire collectie voor leden en voor de gemeenschap van de EUR. De collectievorming zal steeds moeten aansluiten bij het veranderd leesgedrag van leden en van de EUR gemeenschap. Ook zal de verdere internationalisering van de universiteit de collectie meer gaan bepalen. Het Leeskabinet heeft de ambitie om het (literaire) e-boek in de collectie op te nemen.

Een andere ambitie is de verbetering van het collectiebeheer op het gebied van geschenken en tijdschriften. Inspiratie en attendering blijven wezenlijke taken van het Leeskabinet. De huidige attendering via aanwinstentafels blijft gehandhaafd, maar wordt uitgebreid met een aantrekkelijke digitale variant met behulp van 'social media'. De attendering zal worden uitgebreid tot digitaal en elders beschikbaar materiaal. Voor leden en voor medewerkers en studenten wil het Leeskabinet een plek zijn die uitnodigt om even geestelijk bij te tanken. Er heerst een sfeer van ontspanning, maar tevens van intellectuele verdieping en van concentratie. De geplande renovatie van het B-gebouw (in de periode 2015-2016) biedt de mogelijkheid een dergelijke ruimtelijke omgeving, in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek, te realiseren. Het Leeskabinet wil bezoekers niet alleen intellectueel inspireren door de collectie, maar ook door lezingen en andere activiteiten. Voor de komende periode wil het Leeskabinet de samenwerking bij het organiseren van activiteiten binnen en buiten de Erasmus Universiteit intensiveren. Lezingen en activiteiten bieden een goede mogelijkheid om studenten en andere Rotterdammers op de campus met elkaar in contact en in discussie te brengen.

Samenwerking

Het Leeskabinet wil in de komende beleidsperiode de vruchtbare samenwerking met de Erasmus Universiteit en in het bijzonder met de Universiteitsbibliotheek voortzetten en waar wenselijk en noodzakelijk intensiveren. Het Leeskabinet staat in deze samenwerking voor de brede, algemene en ook ontspannende collectie. Binnen de digitale hightech Universiteitsbibliotheek biedt het Leeskabinet een primair papieren collectie. Het Leeskabinet is voor de UB een brug naar de stad en biedt de Rotterdamse gemeenschap een

eenvoudige toegang tot de Universiteitsbibliotheek die hiermee mede invulling geeft aan haar maatschappelijke functie.

Het Leeskabinet heeft veel contacten met culturele instellingen in de stad Rotterdam. Ook samenwerking met deze instellingen wordt gecontinueerd en geïntensiveerd.

Financiën en personeel

Het huidige bestedingspatroon vooral voor de collectievorming dient ook in de beleidsperiode als uitgangspunt. De financiële middelen van de vereniging vormen daartoe voldoende basis. Om de ambities in dit beleidsplan uit te voeren is voortdurende scholing van de medewerkers van het Leeskabinet noodzakelijk.

1. Introductie

Op 26 mei 1859 - 154 jaar geleden - opende het Rotterdamsch Leeskabinet zijn deuren aan het Westnieuwland. De initiatiefnemers stelden, als representanten van het 19e-eeuws Verlichtingsideaal, vermeerdering van kennis en beschaving centraal. De bibliotheek moest bereikbaar zijn voor brede lagen uit de Rotterdamse bevolking. Het Rotterdamsch Leeskabinet oefent na 150 jaar deze taken nog steeds uit, zij het in een veranderde context. De kern van het oude ideaal is bewaard gebleven. Anno 2013 biedt het Leeskabinet literaire ontspanning en wetenschappelijke, culturele en maatschappelijke informatie. Daartoe beschikt het over een omvangrijke bibliotheekcollectie van wetenschappelijk niveau (ruim 250.000 banden) en worden er regelmatig lezingen georganiseerd. Een belangrijke wijziging binnen het Leeskabinet vond plaats in 1969. De toenmalige Hoofdcommissie (bestuur) sloot een samenwerkingsovereenkomst met de Nederlandse Economische Hogeschool (nu Erasmus Universiteit). Het Leeskabinet werd daardoor ook een bibliotheek voor de studenten en medewerkers van de Universiteit. Vanaf 1971 is het Leeskabinet gevestigd in het gebouw van de Universiteitsbibliotheek op de campus Woudestein.

In de loop van zijn geschiedenis heeft het Leeskabinet heel wat veranderingen doorstaan. Ook nu doen zich ingrijpende ontwikkelingen voor waarop het Leeskabinet moet anticiperen. Zo is er binnen de informatiewereld onder meer sprake van digitalisering (e-books). Daarnaast kenmerkt onze samenleving zich door een veranderd leesgedrag en een veranderde omgang met informatie in het algemeen, en binnen onderwijs en onderzoek in het bijzonder. Bibliotheken, boekhandels en uitgevers zoeken naar nieuwe modellen om beter aan te sluiten op de vragen van hun klanten. Dit alles heeft consequenties voor het functioneren en de werkzaamheden van het Leeskabinet .

Bovendien bevindt het Leeskabinet zich als samenwerkingspartner van de Erasmus Universiteit middenin de sterk veranderende omgeving van deze Rotterdamse onderwijsinstelling. Voor het Leeskabinet zijn hierin belangrijke elementen: internationalisering, professionalisering van ondersteunende diensten en het uitbouwen van Woudestein tot een campus van internationale allure met een prettige werk- en leeromgeving. Een belangrijk element voor het Leeskabinet is de ingrijpende renovatie van het bibliotheekgebouw die gepland staat in de periode 2015-2016.

Bij het opstellen van dit beleidsplan is het bestuur (de Hoofdcommissie) van de Vereniging het Rotterdamsch Leeskabinet te rade gegaan bij enkele gremia en bij individuele personen. Met een groep leden werd uitvoerig gesproken over de rol en activiteiten van het Leeskabinet in de nabije toekomst (2013-2018). Een vergelijkbare discussie werd door het voltallige bestuur gevoerd met de medewerkers van het Leeskabinet. Ook werd een

*Ik ben uitermate gelukkig met het
Leeskabinet
(Lid Leeskabinet)*

rondetafelgesprek georganiseerd voor gebruikers vanuit de Erasmus Universiteit. De resultaten van deze gesprekken leverden een convergerend beeld op dat ten grondslag ligt aan dit plan.¹

Het plan is door de Hoofdcommissie aangeboden aan de ledenvergadering 2013 en zal de komende periode (2013-2018) gelden als bestuurlijk kader bij het uitwerken van werkzaamheden en projecten binnen het Rotterdamsch Leeskabinet waar nodig en mogelijk in samenwerking met de Erasmus Universiteit en met andere partners. Het plan geeft aan wat de kerntaken van het Leeskabinet in de toekomst zijn en welke stappen in de komende periode ondernomen moeten worden.

2. Wat is het Leeskabinet: missie

Het Rotterdamsch Leeskabinet is dus een oude instelling: een respectabele bibliotheek met een intellectueel karakter, die ooit werd opgericht om kennis te verschaffen en de gebruikers ook intellectueel te prikkelen.² De basis hiervoor is de collectie van het Leeskabinet. De taken van het Leeskabinet bleven

*Een geestelijk rustpunt
(Lid Leeskabinet)*

in grote lijnen tot op de dag van vandaag ongewijzigd. De collectie is eigendom van de vereniging en wordt op kosten van de Vereniging Rotterdamsch Leeskabinet nog steeds aangevuld. De boeken en tijdschriften van het Leeskabinet vormen een brede, algemene (humaniora-)collectie die de bibliotheekcollectie van de EUR aanvult en verbreedt. Het Leeskabinet is een belangrijke, zo niet de belangrijkste letterenbibliotheek in de tweede stad van Nederland.

De huidige missie van het Leeskabinet kan omschreven worden als:

Het Leeskabinet beschikt over een brede algemeen wetenschappelijke en literaire collectie, die de leden van de vereniging en de studenten en medewerkers van de EUR intellectuele verbreding, verdieping en ontspanning biedt. De collectie van het Rotterdamsch Leeskabinet speelt tevens een rol als onderzoekscollectie voor diverse faculteiten van de EUR. Het Leeskabinet is een aangename plek voor intellectuele concentratie, met persoonlijke dienstverlening, boeken in open opstelling en een attenderingsfunctie voor de gebruikers. Het Leeskabinet organiseert daarnaast lezingen en andere activiteiten die aansluiten bij de literaire en maatschappelijke actualiteit. Het Leeskabinet heeft een groot netwerk in de Rotterdamse gemeenschap en draagt daardoor bij aan de verankering van de Universiteitsbibliotheek in de stad. Ook alumni houden door hun lidmaatschap van het Leeskabinet binding met de universiteit.

3. Werken voor leden en voor de Erasmus Universiteit

Het Rotterdamsch Leeskabinet is van oudsher een vereniging met leden. Sinds 1971 is het Leeskabinet gehuisvest op Woudestein in het gebouw van de Universiteitsbibliotheek. Sindsdien kunnen ook studenten en medewerkers gebruik maken van de collectie en de diensten van het Leeskabinet. Procedures en werkwijze voor leden van de vereniging en voor leden van de EUR-gemeenschap zijn in principe identiek.

¹ Verspreid door de tekst zijn in kaders uitspraken opgenomen van medewerkers, leden en EUR-gebruikers, gedaan tijdens deze gesprekken.

² In eigen bewoording van de initiatiefnemers: "Handel zonder kennis baart voorspoed door toeval; en wanneer de behoefte aan de edeler genoegens van den geest niet wakker is, zal de weelde ons veeleer schade dan voordeel aanbrengen". Geciteerd in: *Grenzeloos lezen: 150 jaar Rotterdamsch Leeskabinet*. Rotterdam 2009, p. 7.

De collectie van het Leeskabinet is van groot belang voor de EUR als research-collectie vooral op het terrein van de humaniora. Maar het Leeskabinet is meer: een plek voor intellectuele aandacht. Studenten en medewerkers kunnen zich hier geconcentreerd verdiepen in literatuur / poëzie, kunst, geschiedenis, godsdienstwetenschappen, filosofie, cultuur en maatschappij. Voor de leden van de vereniging vervult het Leeskabinet een sterk vergelijkbare functie. Zij willen geattendeerd worden op actuele romans en andere literatuur voor hun intellectuele ontspanning en ontwikkeling. Anderen willen werken raadplegen uit de research-collectie. Het Leeskabinet is daarmee zowel een waardevolle ontspannings- als onderzoeksbibliotheek.

De UB voor de boeken die je moet lezen; het Leeskabinet voor de boeken die je wilt lezen
(Medewerker RLK)

Voor leden van de vereniging is de persoonlijke band met het Leeskabinet een belangrijke reden om lid te zijn. Zij stellen het onderlinge contact, zowel in de bibliotheek als bij de lezingen en excursies zeer op prijs. Leden nemen dan ook meer dan de studenten en medewerkers van de EUR-gemeenschap deel aan de activiteiten van het Leeskabinet. Hierbij dient overigens te worden opgemerkt dat de PR rondom lezingen zich nadrukkelijker richt op de leden dan op de EUR-gemeenschap.

4. De veranderende wereld en het Leeskabinet

Bibliotheken, uitgeverijen en boekhandels (kortom de wereld van het boek) staan volop in de aandacht van pers en media. Bibliotheken die vanwege gemeentelijke bezuinigingen filialen of zelfs hun hoofdvestiging sluiten en bovendien geconfronteerd worden met een forse teruggang in uitleencijfers. Uitgevers die hopen op de doorbraak van het e-book, maar toch elk jaar opnieuw constateren dat de groei minder is dan verwacht. En uitgevers die hun papieren oplagen zien afnemen en hun verdiensten meer en meer moeten behalen uit enkele 'hype'-titels. En tot slot de boekhandel. De grote algemene boekhandel maakt moeilijke tijden door en twee giganten, Selexyz en de Slegte, kunnen alleen nog maar samen verder. De fysieke boekhandel levert marktaandeel in aan de internetwinkel. Deze levert niet alleen vaak sneller en goedkoper, maar biedt de webwinkel-bezoekers ook steeds meer informatie en advies.

Deze veranderingen gaan ook aan het Leeskabinet niet zondermeer voorbij. De uitleencijfers dalen: in veel mindere mate dan bij andere (vooral) wetenschappelijke bibliotheken, maar toch met een gestage voortgang. Jonge mensen worden minder gemakkelijk lid; zij lezen minder of geven de voorkeur aan het lezen van e-books via een e-reader of tablet. De medewerkers en studenten van de universiteit maken minder gebruik van de wetenschappelijke collectie boeken en tijdschriften. Voor een deel omdat dat materiaal ook via andere kanalen (gratis) digitaal beschikbaar is.

Maar binnen de wereld van het boek is niet uitsluitend sprake van achteruitgang of van verlamming. De

Het Leeskabinet is de intellectuele vinger aan de pols van de tijd
(Lid Leeskabinet)

digitale bibliotheken bieden grote hoeveelheden informatie die vaak voor iedereen gratis toegankelijk zijn. Bibliotheken ontwikkelen zich tot centra waar een grote diversiteit van nieuwe

(cultureel/maatschappelijke) activiteiten plaatsvindt. Menig auteur biedt als "zelfuitgever" zijn producten op de markt aan. En binnen de universitaire campus zien wij hoe de bibliotheekgebouwen zich meer en meer ontwikkelen tot gewaardeerde plekken voor studeren en ontmoeten. Voor het Leeskabinet verandert niet alleen de algemene wereld van boek en lezen. Ook de concrete fysieke omgeving op campus Woudestein is volop in beweging. De Erasmus Universiteit werkt in het kader van het programma Campus in Ontwikkeling aan een kwaliteitsverbetering van gebouwen en buitengebied op campus Woudestein. De campus moet zich ontwikkelen van een verzameling losse onderwijsgebouwen tot een

samenhangend complex waar het prettig toeven is. Ook het gebouw van de Universiteitsbibliotheek (en van het Leeskabinet) wordt op korte termijn gerenoveerd. Een ingrijpende renovatie van het B-gebouw is gepland in de periode 2015-2016. De voorbereidingen hiervoor (haalbaarheidsstudie en Programma van Eisen) moeten de komende maanden gerealiseerd worden. Deze renovatie betekent voor het Leeskabinet een periode van tijdelijke huisvesting elders met ongetwijfeld enige overlast voor de gebruikers. Maar anderzijds biedt dit traject van renovatie en herinrichting ook nieuwe mogelijkheden om het Leeskabinet beter te laten aansluiten op de te verwachten behoeften van leden en van de universitaire gemeenschap.

Ook organisatorische en onderwijskundige ontwikkelingen bij de Erasmus Universiteit (EUR) moeten in de toekomstige plannen van het Leeskabinet worden meegewogen. De EUR kent een sterk internationale studentenpopulatie: in 2012 had ruim 27% van de 20.941 studenten een niet-Nederlands paspoort. Door de oprichting van het University College krijgt de EUR getalenteerde en intellectueel geïnteresseerde studenten uit diverse landen binnen de poorten. Studenten die ook tot de publieksgroep van het Leeskabinet moeten/zullen gaan behoren. De EUR streeft naar een Topondersteuning voor een Topuniversiteit. Ook het Leeskabinet zal dit streven (qua dienstverlening en efficiency) in haar beleid moeten overnemen.

In de volgende paragraaf van dit plan zullen de verschillende activiteiten en diensten van het Leeskabinet bekeken worden in het licht van de hierboven geschetste ontwikkelingen in de wereld van het boek en in de wereld van de Erasmus Universiteit.

5. Diensten en activiteiten van het Leeskabinet

a. Collectie en aanschaf

Context

De kern van het Leeskabinet wordt gevormd door de collectie: ruim 250.000 banden boeken en tijdschriften. Vanaf de stichting in 1859 werd het Leeskabinet opgezet als een brede, culturele bibliotheek van wetenschappelijk niveau. Tijdens de Tweede Wereldoorlog bij het bombardement van Rotterdam werd de oorspronkelijke collectie grotendeels verwoest. Maar al vanaf 1940 werd met grote voortvarendheid op basis van aankoop en van geschenken een nieuwe collectie opgebouwd, geheel in lijn met de oude. Tijdens en (vlak) na de oorlog ontving het Leeskabinet een aantal belangrijke Rotterdamse privé-collecties als basis voor de wederopbouw. De daardoor gevormde collectie is een spiegel van het culturele en intellectuele leven in de koopmansstad Rotterdam vanaf het einde van de 19e eeuw.

De huidige collectievorming is gericht op lezers van HBO/WO-niveau met een brede, intellectuele, culturele, maatschappelijke en wetenschappelijke belangstelling. Naast literaire werken (Nederlands, Engels, Frans en Duits), richt de aanschaf zich vooral op vakgebieden als geschiedenis, kunst, godsdienstwetenschappen en

De oude tijdschriftencollectie van het Leeskabinet is voor mij een bron van onderzoek
(Medewerker ESHCC)

maatschappelijke ontwikkelingen. Bijzondere aandacht wordt besteed aan biografieën, boeken over Rotterdam, de Nederlandse geschiedenis en kunstgeschiedenis en boeken die de actuele maatschappelijke discussie bepalen.³

Binnen de Erasmus Universiteit vormt de collectie, als brede algemene basiscollectie, een noodzakelijke aanvulling op de gespecialiseerde op onderwijs en onderzoek gerichte collectie van de Universiteitsbibliotheek. Maar ook als wetenschappelijke bronnencollectie is het bezit

³ Zie voor het Collectieprofiel van het Leeskabinet bijlage 2 (Collectieprofiel Rotterdamsch Leeskabinet) in: *Grenzeloos lezen: 150 jaar Rotterdamsch Leeskabinet* . Rotterdam 2009, p. 149-151.

van het Leeskabinet voor medewerkers en studenten uit diverse disciplines (voornamelijk van ESHCC en FW⁴) van groot belang.

De collectie is nu nog in zijn geheel een papieren collectie. Op de collectiegebieden van het Leeskabinet is het aanbod van elektronische publicaties momenteel nog gering. Het aanbod van titels en de vraag van gebruikers naar e-books zullen de komende jaren zeker toenemen.

Ambitie

In de beleidsperiode 2013-2018 wil het Leeskabinet beeldbepalend blijven als brede algemene en literaire collectie voor leden en voor de gemeenschap van de EUR. Daarbij zal het Leeskabinet qua collectie moeten aansluiten bij het veranderd leesgedrag van leden en van de EUR gemeenschap en moeten aansluiten op de verdere internationalisering van de campus. Een belangrijke aanzet tot die internationalisering is het project “Grenzeloos lezen” waaraan het Leeskabinet in 2013-2014 extra aandacht zal geven.⁵ Verder wil het Leeskabinet de zichtbaarheid van de collectie binnen de EUR-gemeenschap vergroten. De belangstelling voor non-fictieboeken over hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen neemt toe; deze categorie moet in de aanschaf extra aandacht krijgen. Ook dient de vraag onderzocht of voor jongere lezers de collectie fictie (te denken valt aan literaire fantasy) een extra impuls moet krijgen.

Het Leeskabinet is voor mij van groot belang door de breedte van de collectie (Medewerker FW)

Het Leeskabinet heeft de ambitie om het (literaire) e-boek in de collectie op te nemen. Momenteel staat de Nederlandse auteurswet het zondermeer uitlenen door bibliotheken van deze e-books nog in de weg. Waar mogelijk zullen per uitgever contracten afgesloten moeten worden.

Een andere ambitie is de verbetering van het collectiebeheer op het gebied van geschenken en tijdschriften. In de loop van de jaren is er achterstand ontstaan bij het verwerken van geschenken. Bovendien is een deel van de collectie tijdschriften door digitaliseringsprojecten in binnen- en buitenland eenvoudig via het web bereikbaar. Daardoor kan het beleid rond het binden en bewaren van tijdschriften worden herzien.

Resultaat

De collectie van het Leeskabinet sluit aantoonbaar aan bij de wensen van de leden en van de internationale gemeenschap op de campus. De uitleencijfers van nieuw aangeschafte publicatie zijn hierbij bruikbare indicatoren.

Digitale publicaties worden aangeboden, voor zover de verdien-modellen van de uitgevers en de wettelijke regelingen rondom het leenrecht dat mogelijk maken.

Het collectiebeheer (magazijnbeheer) is verbeterd en aangepast waar mogelijk in samenhang met het collectiebeheer van de Universiteitsbibliotheek.

b. Inspiratie en attendering

Context

Op de 19^e-eeuwse afbeeldingen van het Leeskabinet nemen de aanwinstentafels een markante plek in. Het Leeskabinet heeft vanaf de oprichting zijn leden telkens geattendeerd op nieuwe boeken en tijdschriften. Dit gebeurde via de aanwinstentafels en via maand- en kwartaallijsten met recente aanwinsten.

⁴ ESHCC (Erasmus School of History Culture and Communication) is de huidige benaming van de Faculteit die binnen de Erasmus Universiteit aanvankelijk werd aangeduid als FHKW (Faculteit Historische en Kunstwetenschappen). De aanduiding FW staat voor: Faculteit Wijsbegeerte.

⁵ De collectie ‘Grenzeloos lezen’ is een Engelstalige collectie die aan de hand van literaire werken uit de herkomstlanden van medewerkers en studenten een beeld geeft van die verschillende landen. Studenten en medewerkers worden bij de collectievorming betrokken.

Attending is naast de collectie een van de belangrijke pijlers van het Leeskabinet . Door de persoonlijke contacten van leners met medewerkers is de attending in diverse gevallen geheel op de persoon toegesneden. De attending via aanwinstentafels betekent wel dat boeken pas na ruim 6 weken beschikbaar komen voor de uitleen. Dat is voor lezers niet altijd prettig. Steeds weer blijkt echter dat veel gebruikers de attending via de fysieke tafels buitengewoon op prijs stellen en beschouwen als de kern van het Leeskabinet .

Ambitie

Attending blijft een van de wezenlijke taken van het Leeskabinet . In de attending zal ook aandacht moeten komen voor digitaal beschikbaar materiaal, dat lezers niet direct via de balie van de bibliotheek maar via open access of zelf downloaden van e-books tot zich kunnen nemen. Ook hiervoor zal het Leeskabinet een gidsfunctie moeten gaan vervullen. De attending zal niet meer alleen via de aanwinstentafel geschieden, maar ook op digitale wijze. Door gebruik te maken van sociale media kan de attending worden toegespitst op specifieke groepen lezers.

Resultaat

Het Leeskabinet ontplooit een groeiend aantal activiteiten op het gebied van attending. Het beschikt over een op elkaar aansluitend geheel van fysieke en digitale middelen om mensen te attenderen op nieuwe literatuur. De persoonlijke attending via direct klantcontact is ontwikkeld tot een herkenbare service. Door voor uitleen en inleveren zoveel mogelijk gebruik te maken van de “selfservice library”, kan het beschikbare personeel zich meer richten op activiteiten rondom attending.

c. Een fysieke plek voor ontmoeting en verdieping

Context

Een intellectueel rustpunt en een plek voor intellectuele verdieping/ontspanning: zo wordt het Leeskabinet omschreven door zowel leden als door medewerkers van de Erasmus Universiteit. Een plek waar men zich op de hoogte stelt van nieuwe publicaties, die men eventueel later wil lezen. Maar ook een plek waar men rustig een opinieweekblad kan doornemen, of zich kan verdiepen in culturele, historische en literaire tijdschriften. En tenslotte een bibliotheek waar men langs de kasten lopend ook iets minder recente boeken kan uitzoeken ter

Ook voor het vakgebied waarvoor je bij de EUR werkt, is dit Leeskabinet waardevol. Niet in de laatste plaats de nieuwe aanwinsten uitgesteld op de tafels
(Medewerker RSM)

lezing. En misschien blijkt dan niet het eerst gezochte boek interessant, maar wel een ander boek op diezelfde plank, in diezelfde onderwerpsrubriek. Voor een groep bezoekers (vooral leden) betekent een bezoek aan het Leeskabinet ook het ontmoeten van andere lezers.

In de komende beleidsperiode zal de huisvesting van de Universiteitsbibliotheek (en daarmee ook die van het

Leeskabinet) aanzienlijk veranderen. Het huidige gebouw (B-gebouw) wordt gerenoveerd en heringericht. Tijdens de renovatie (2015-2016) wordt het Leeskabinet met de andere bibliotheekfuncties uit het B-gebouw tijdelijk elders op de campus ondergebracht: in het multifunctioneel onderwijsgebouw bij de Plaza. Dit gebouw wordt nu voorbereid en zal in 2015 gereed komen.

Het B-gebouw zal na de renovatie primair worden ingericht met studieplekken gericht op geconcentreerde (individuele) studie. Het Leeskabinet zal na de renovatie weer in het B-gebouw terugkeren. Een punt voor intellectuele verdieping en ontspanning sluit immers naadloos aan op de (individuele) studie-activiteiten die in het B-gebouw worden ondergebracht. In de kelders van het B-gebouw blijven de boekendepots van UB en Leeskabinet gehandhaafd.

Op andere plekken binnen de campus zal de bibliotheek studieplekken inrichten en studielandschappen die gericht zijn op samenwerken en op directe interferentie met het onderwijs.

Ambitie

Tijdens de renovatie wordt de dienstverlening van het Leeskabinet zo veel mogelijk op het huidige peil gehandhaafd. Op enkele punten zal dat niet mogelijk zijn. De levering van boeken uit het magazijn zal in deze periode minder frequent zijn dan momenteel het geval is. In het vernieuwde B-gebouw is het Leeskabinet (vanaf 2017) zowel voor leden als voor medewerkers en studenten een herkenbaar intellectueel rustpunt, een plek voor intellectuele ontspanning en verdieping. Hier kan de student tussen het studeren door even geestelijk bijtanken. Het Leeskabinet staat hier zichtbaar en attractief opgesteld. Deze boekenwanden, de tijdschriften-opstelling en de aanwinstentafels dragen bij aan de studieuze sfeer die het B-gebouw meteen bij binnenkomst moet oproepen. Hier treffen de universitaire gemeenschap en de leden van het Leeskabinet een omgeving aan die enkele sferen in zich herbergt (waar mogelijk in samenhang met de functies van de UB): een sfeer van ontspanning (opinie-tijdschriften, romans en reisgidsen), een sfeer van intellectuele verdieping (bij de collectiedelen kunst, geschiedenis, etc.) en een sfeer van concentratie voor het bestuderen van de wetenschappelijke collectie.

De aanwinstentafels zijn voor mij een bron van inspiratie
(Medewerker ESHCC)

De boeken in open opstelling verwijzen naar een functie van het gebouw die op het eerste oog voor het publiek verstopt is. Het B-gebouw huisvest immers in de kelders het merendeel van de boekencollecties van de EUR en van het Leeskabinet ; deze boeken worden (deels via de boekenrobot van de universiteit) snel en effectief aan de bezoekers ter beschikking gesteld.

Resultaat

In de komende beleidsperiode wordt een fysieke plek voor het Leeskabinet gecreëerd in het te renoveren B-gebouw. Het Leeskabinet sluit hier aan op studie- en uitleenfuncties van het B-gebouw. Het Leeskabinet is gehuisvest op een gemakkelijk bereikbare en zichtbare plek. De open opstelling van het Leeskabinet is het meest zichtbare boekenaspect voor de bezoeker van de bibliotheek. Immers de open opgestelde naslagcollecties van de UB zullen steeds meer en in een versneld tempo door digitale bronnen worden vervangen. Het materiaal van het Leeskabinet is andersoortig materiaal dat minder snel digitaal beschikbaar komt en bovendien uitnodigt tot browsen door de kasten.

De studie- en uitleenfuncties van het Leeskabinet worden in relatie met de universitaire functies gerealiseerd. Efficiency en herkenbaarheid voor de gebruiker (leden en EUR-gemeenschap) zijn hierbij de bepalende factoren. In het gerenoveerde gebouw zal door de UB een "selfservice library" concept worden geïntroduceerd. Leners kunnen aangevraagde boeken dan tijdens de volledige openingstijd van de bibliotheek ophalen en gelezen boeken weer inleveren. Het Leeskabinet zal bij dit concept aansluiten, zonder de persoonlijke dienstverlening uit het oog te verliezen. Het meenemen en inleveren van boeken zowel uit de open opstelling als uit het depot is daarmee ook buiten de reguliere openingstijden van het Leeskabinet mogelijk.

[Een plek] om je terug te trekken en te verdiepen in existentiële vragen van het leven, of in (auto)biografieën, schilderkunst, etc..
(Medewerker RSM)

Een dergelijke ontmoetingsplek moet meer zijn dan een attractieve presentatie van leesplekken en van boeken. Digitale bronnen moeten hier geraadpleegd kunnen worden; ook voor leden moet een eenvoudige en goed functionerende Wi-Fi beschikbaar zijn. En om de bezoeker echt een prettig verblijfsklimaat te bieden is meer nodig: een koffiebar lijkt geen overbodige luxe.

In kernwoorden:

- herkenbare en toegankelijke plek voor leden en voor studenten en medewerkers EUR
- attractieve opstelling van materiaal die uitnodigt tot rondneuzen
- een efficiënte beschikbaarstelling van boeken zowel uit de open opstelling als uit het depot;
- gelijke collectiedelen van UB en Leeskabinet worden gecombineerd aangeboden (bv opinietijdschriften en kranten)
- raadpleeg- en studieplekken met een eigen en gedifferentieerde sfeer
- een prettig verblijfsklimaat met faciliteiten die uitnodigen tot rustige rondneuzen en verblijven.

d. **Activiteiten (lezingen, excursies)**

Context

Van oudsher was de collectie de core business van het Leeskabinet. Maar al vanaf de eerste jaren van het bestaan werden er ook flankerende activiteiten georganiseerd: tentoonstellingen en lezingen. Momenteel vinden er minimaal 6 activiteiten per jaar plaats, meestal lezingen. De lezingen sluiten aan bij zwaartepunten in de collectie, bij interesses van de leden of bij de actualiteit. Vooral literaire onderwerpen (Nederlandse auteurs over eigen werk) en lezingen over biografische onderwerpen worden druk bezocht. Maar ook lezingen over actuele maatschappelijke thema's werden de afgelopen jaren zeer gewaardeerd. Bezoekers zijn voornamelijk leden en directe bekenden. De lezingen worden regelmatig georganiseerd met partners binnen de EUR en vooral ook binnen de stad Rotterdam. De lezingen vinden deels plaats op de campus (avondlezingen) en deels op locaties in de stad (o.a. in de De Bazelzaal van het NAI). Het Leeskabinet heeft een zeer trouw publiek: lezingen en zelfs avondlezingen op de campus trekken meestal rond de 100 bezoekers. Excursies voor de leden vonden in het verleden op zeer incidentele basis plaats. In 2011 is besloten jaarlijks een excursie te organiseren; voor de excursies in 2011 en in 2012 bestond veel belangstelling en waardering. Een deel van de leden van de vereniging maakt geen gebruik van de collectie maar bezoekt wel de lezingen. Lezingen dragen bij aan het verenigingsgevoel.

Ambitie

Met de bouw en programmering van het nieuwe studentenpaviljoen wil de Erasmus Universiteit de ontmoeting en het culturele leven op de campus stimuleren. Het Leeskabinet wil met zijn activiteiten aan deze

Actuele opiniebladen en al die tijdschriften over literatuur, kunst en cultuur: een verrijking voor de campus (Medewerker ESHCC)

doelstelling een bijdrage geven. Tevens zouden de lezingen van het Leeskabinet een goede mogelijkheid bieden om studenten en oudere Rotterdammers op de campus met elkaar in contact en in discussie te brengen.

Het Leeskabinet heeft vele contacten en samenwerkingspartners in het culturele leven van Rotterdam. Deze contacten zullen geïntensiveerd worden en zullen ook worden ingezet om vanuit de Universiteitsbibliotheek een brug te vormen naar de Rotterdamse samenleving.

Activiteiten als excursies worden verder uitgebouwd mede ter versterking van het verenigingsgevoel bij de leden. De excursies zullen steeds zoveel mogelijk aansluiten bij de interessegebieden in de collectie van het Leeskabinet.

Aansluitend bij de gebleken behoeften van de leden zullen nieuwe activiteiten worden gestart of worden onderzocht. Het faciliteren van boekenclubs (ook op wetenschappelijk / non-fictie gebied) zou zo'n activiteit kunnen zijn.

Resultaat

Lezingen en activiteiten van het Leeskabinet worden in toenemende mate georganiseerd in samenwerking met instellingen binnen de EUR en binnen het Rotterdamse culturele leven. De samenstelling van het publiek bij lezingen verjongt. Ook studenten worden aangesproken door de lezingen (waarbij ook gedacht kan worden aan de studenten van het University College).

Het Leeskabinet ontwikkelt nieuwe activiteiten b.v. op het terrein van excursies of op het gebied van faciliteren van leesclubs).

6. Samenwerking met de Universiteitsbibliotheek

Vanaf 1971 zijn het Leeskabinet en de UB gehuisvest in het B-gebouw en werken UB en Leeskabinet zeer nauw samen. De basis voor deze samenwerking is het samenwerkingscontract tussen de vereniging het Leeskabinet en de Erasmus Universiteit. Het Leeskabinet functioneert de facto als een kleine bibliotheek binnen de Universiteitsbibliotheek. Hierdoor blijft de eigen herkenbaarheid van het Leeskabinet bewaard. Ook wordt zo de eigen verantwoordelijkheid ingevuld van het bestuur van het Leeskabinet. Zo geschiedt de collectievorming van het Leeskabinet uit de eigen middelen van de vereniging.

Voor de bibliothecaire infrastructuur maakt het Leeskabinet gebruik van UB-faciliteiten. Zo zijn de titels van het Leeskabinet ondergebracht in het catalogussysteem van de UB en kunnen gebruikers vanuit de Erasmus Universiteit via de universitaire bibliotheekcatalogus ook deze boeken opzoeken, aanvragen en verlengen. Vanwege de herkenbaarheid voor de leden en het belang van het directe klantcontact heeft het Leeskabinet een eigen uitleen- / informatiebalie.

Het Leeskabinet wil in de komende beleidsperiode de vruchtbare samenwerking met de Erasmus Universiteit en in het bijzonder met de Universiteitsbibliotheek voortzetten en waar wenselijk en noodzakelijk

intensiveren. Voorop blijft staan dat het Leeskabinet twee doelgroepen heeft: de eigen leden enerzijds en de studenten en medewerkers van de Erasmus Universiteit anderzijds. Het Leeskabinet staat in deze samenwerking voor de brede,

Een noodzakelijke alpha-plek op de campus van een business universiteit (Medewerker ESHCC)

algemene en ook ontspannende collectie. Binnen de digitale hightech Universiteitsbibliotheek biedt het Leeskabinet een primair fysieke (papieren) collectie. Het Leeskabinet is voor de UB een brug naar de stad en biedt de Rotterdamse gemeenschap een eenvoudige toegang tot de Universiteitsbibliotheek die hiermee invulling geeft aan haar maatschappelijke functie.

Zowel tijdens de renovatie van het B-gebouw (2015-2016) als na het weer in gebruik nemen van het gerenoveerde gebouw, zullen bedrijfsprocessen en logistiek bij UB en bij het Leeskabinet veranderen. Door het Leeskabinet zullen (nieuwe) werkafspraken gemaakt moeten worden met de UB op diverse terreinen:

- depotbeheer en onderlinge afstemming van acquisitie en deselectie
- onderlinge relatie tussen de open opstellingen van de UB en van het Leeskabinet
- samenwerking rondom het toepassen van een selfservice library en nieuw balieconcept na de renovatie.

7. Samenwerking in de Erasmus Universiteit en binnen de stad

De afgelopen jaren heeft het Leeskabinet binnen de Erasmus Universiteit met name op het terrein van evenementen samengewerkt met Studium Generale, met individuele docenten en onderzoekers, en met de

afdeling Marketing en Events (met name Corporate Events). Ook werd samengewerkt met de afdeling Kunstzaken en met Hovo Rotterdam.

In de stad werd de afgelopen jaren samengewerkt met o.a. Arminius, NAI, Goethe-Institut, Maatschappij tot nut van het algemeen, Nederlands Klassiek Verbond, Onderwijsmuseum, Poetry International, Lantaren Venster en Gemeentebibliotheek. Ook werd met diverse lettereninstellingen samengewerkt in het kader van het samenwerkingsverband "Letterenoverleg". Het Leeskabinet is ook toegetreden tot het recent opgerichte samenwerkingsverband op het terrein van de Rotterdamse letteren ("Verzamelde werken").

Steeds weer bleken de leden van het Leeskabinet een gemotiveerd publiek te vormen voor culturele en populair-wetenschappelijke activiteiten.

Het Leeskabinet zal de samenwerking met culturele partners in de stad voortzetten en intensiveren. Ook nieuwe partners (zoals het nieuwe studentenpaviljoen op de campus en het University College) zullen voor samenwerking worden benaderd.⁶

8. Financiën en personeel

De collectievorming wordt bekostigd uit de eigen inkomsten van de vereniging. Op grond van de gegevens uit de jaarrekeningen van de afgelopen jaren en vooral de jaarrekening 2012 kan worden afgeleid dat het huidige bestedingspatroon op het terrein van de collectievorming tijdens de beleidsperiode kan worden gecontinueerd. Schommelingen op de financiële markten kunnen dit beeld uiteraard wijzigen.

Wel zal er aandacht moeten zijn voor een sanering van de tijdschriftenabonnementen, aangezien de kosten bij gelijkblijvend aantal abonnementen zullen stijgen. Binnen de huidige middelen kunnen geen grote bedragen vrijgemaakt worden voor digitale aanschaf.

Het personeel van het Leeskabinet zal de komende jaren moeten inspelen op de tendensen die in dit plan zijn genoemd. Meer digitale attentie en digitale activiteiten vereisen kennis op dit terrein (o.a. kennis van social media). Een internationalisering van de campus en van de collectie vereist een goede basiskennis van het Engels. Het overstappen van uitlenen naar informatieverschaffing, betekent het opbouwen van inhoudelijke kennis om meer te kunnen opereren als informatieverstrekker dan als uitlener.

Ik kom graag in het Leeskabinet, zowel vanwege de (humaniora)collectie als vanwege de plezierige baliecontacten (Medewerker ESL)

---

⁶ Het University College en het studentenpaviljoen (Erasmuspaviljoen) worden met ingang van het studiejaar 2013-2014 geopend.